

A 2014-ES TAVASZ IDŐJÁRÁSA WEATHER OF SPRING OF 2014

Fülöp Andrea

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest, Pf. 38., fulop.a@met.hu

Az idei tavasz országos átlagban 1,8 °C-kal volt melegebb a megszokottnál, ezzel a 7. helyre került az 1901 óta homogenizált, interpolált adatok alapján a legmelegebb tavasz középhőmérsékletek rangsorában. Ezen belül az idei március volt a mérések kezdete óta a legmelegebb. A tavasz első fele országos viszonylatban szárazabb volt a megszokottnál, de a május behozta a lemaradást. Így az idei tavasz összességében enyhén csapadékosnak mondható.

Március. 2014 márciusa jelentősen melegebbnek bizonyult a megszokottnál: az országban sehol sem volt hűvösebb a harmincéves átlagnál, a legnagyobb részen a havi átlaghőmérséklet a sokévi normálnál 3,5-4,5 °C-kal is magasabbnak adódott. Az ÉK-i régióban és a Dunántúli-középhegységben alakult ki a legnagyobb pozitív anomália, itt átlagban 4,5-5,5 °C-kal is melegebb volt a szokásosnál. A középhőmérséklet zömmel 8-10°C között alakult. A hónap elején kezdődő melegedő tendenciát csak egy többközpontú ciklonrendszer szakította meg 23-án. Ennek következtében a hónap legnagyobb részén bőven átlag felett alakultak a napi középhőmérsékletek hazánkban. Budapesten háromszor is megdőlt a legmagasabb minimumhőmérséklet rekordja. Március 17-én csak 12,2 °C-ra hűlt le a levegő a korábbi 11,5 °C-kal szemben. Március 19-én eddig 1951-ben Budapest belterületén volt a legmelegebb, akkor 10,6 fokot mértek. Idén azonban ugyanitt 12 fok volt a minimumhőmérséklet. Március 20-án az addigi rekordot 2004-ben Budapest belterületén mérték 10,7 fokkal, idén Lágymányoson csak 10,8 fokig hűlt le a levegő. Országos átlagban 5 fagyos napot regisztráltunk (napi minimumhőmérséklet kisebb, mint 0 °C), mely 7 nappal alulmúlta a sokévi átlagot.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

23,4 °C, Letenye (Zala megye), március 17.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-8,5 °C, Zabar (Nógrád megye), március 11.

A március rendkívül száraz volt hazánkban, az ország nagy részén 10-20 mm közötti értékeket jegyeztünk. A Kisalföld térségében és a Duna-Tisza-közén mindössze 5-10 mm közötti havi csapadékösszegek voltak jellemzőek. Az országos márciusi átlag 14,4 mm, a legtöbb csapadék Alsószentmártonon hullott (41,3 mm). A március 19-én, északkeleten kialakult zivatarból jégdarát is észleltek. Jellemzően a megszokott csapadékmennyiség 40-50%-a hullott le hazánkban március folyamán. A Kisalföld térségében és a Duna-Tisza-közén jelentős csapadékhányról számolhatunk be (a normál 10-30%-át jegyeztük). Csak délkeleten közelítette meg a havi csapadékmennyiség az 1971-2000-es éghajlati normál értékeit (80-100%). A márciusi országos átlagos csapadékösszeg 14,4 mm-nek adódott, mely a sokévi átlag mindössze 45%-ának felel meg. A csapadékos napok száma (6 nap) alulmúlta a sokévi átlagot (9 nap), s az 1, 5, 10, valamint 20 mm-t meghaladó csapadékos napok száma is normál alatt alakult. Sem havas, sem hótakarós napot nem jegyeztünk.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

41,3 mm, Alsószentmárton (Baranya megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

0,9 mm, Zsámbok (Pest megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

24,3 mm, Magyaratád (Somogy megye), március 7.

Április. Áprilisban a középhőmérséklet zömmel 12-13 °C közé esett hazánkban. A legalacsonyabb hőmérsékletek főként az Északi-középhegységben alakultak ki. Átlagosan Kékestetőn volt a leghidegebb (7,2 °C), a legmelegebb Budapest-Lágymányoson (14,0 °C). A hónap 1,8 fokkal melegebbnek bizonyult a megszokottnál: az ország legnagyobb részén a havi

átlaghőmérséklet a sokévi normálnál 1,5-2,5 °C-kal magasabbnak adódott. Az északkeleti régióban és a Dunántúlon, az Alpoknál alakult ki a legnagyobb anomália, itt átlagban 2,5-3 °C-kal is melegebb volt a szokásosnál. A hónap legnagyobb részén jóval átlag felett alakultak a napi középhőmérsékletek hazánkban. Több maximum is megfigyelhető, ebből a két legmagasabb 24-én (15,9 °C) és 28-án (15,7 °C) volt. A két leghidegebb nap (10-e és 15-e) alacsony átlaghőmérsékleteit két gyors mozgású hidegfront okozta. Mindkét esetben országos átlagban 7,0 °C-ra hűlt le a levegő. Országos átlagban 1 fagyos nap fordult elő, ami elmarad a sokévi átlagtól (3 nap). Nyári naptól (napi maximumhőmérséklet ≥ 25 °C) azonban áprilisban nem volt (a sokévi átlag 1 nap).

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

25,8 °C, Tiszaszalka (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye), április 24.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-3,8 °C, Zabar (Nógrád megye), április 15.

Az ország nagy részén 35-45 mm közötti értékeket jegyeztünk. Ugyanakkor északkeleten és az ország középső részén még mindig kevés volt a csapadék. Itt mindössze 25 mm alatti havi csapadékösszegek voltak jellemzőek. Az országos területi átlag 42,4 mm, a legtöbb csapadék Rábagyarmaton (88,4 mm), a legkevesebb Pátyodon (12,9 mm) hullott. Országos átlagban a sokévi átlagnak megfelelő csapadékmennyiség (91,2 %) hullott le hazánkban április folyamán. Északkeleten és a Dunántúl északi részén hullott kevesebb csapadék (a normál 40-50%-át jegyeztük). Az előző hónapok csapadékhányos időszakok után április megtörte a trendet. Országos átlagban 13 csapadékos nap jelentkezett, mely meghaladja a normál értéket (10 nap), 4 zivataros napot regisztráltunk (a sokévi átlag 1 nap). Havas nap és hótakarós nap nem volt.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

119,2 mm, Sopron Görbehalom (Győr-Moson-Sopron megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

8,5 mm, Szamosbecs Csenger-Gátörház (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

54,8 mm, Sopron Görbehalom (Győr-Moson-Sopron megye), április 8.

Május. Májusban a középhőmérséklet zömmel 14-16 °C közé esett hazánkban. A havi országos átlaghőmérséklet 15,1 °C volt. Ny-K irányú hőmérsékletnövekedés volt a jellemző, a Dunántúl nyugati részén, az Alpoknál voltak kisebb értékek. Átlagosan Kékestetőn volt a leghidegebb (10,0 °C), a legmelegebb Budapest-Lágymányoson (16,7 °C). A hónap 0,7 fokkal hidegebbnek bizonyult a megszokottnál: az ország legnagyobb részén a havi átlaghőmérséklet a sokévi normálnál 0,5-1,0 °C-kal alacsonyabbnak adódott. Pozitív anomália-értékek csak az Északi-középhegység magasabban fekvő területein és a keleti határszélnél adódtak. A hónap lehűléssel kezdődött, amit egy hidegfront okozott május 4-én. Ezután egy rövidebb időszakra visszamelegedett az idő, a középhőmérséklet meghaladta a sokévi átlagot. Majd a hónap közepén a térségünkben örvénylő ciklon újabb lehűlést eredményezett. Ekkor országos átlagban 10,7 °C-ra hűlt le a levegő. Majd ismét melegedni kezdett az idő,

a középhőmérséklet elérte havi maximumát. A hó végén pedig megint az átlagnál hűvösebb volt. 7 nyári napot jegyeztünk a hónapban, mely 1 nappal marad el csupán a sokévi átlagtól. A normál szerint ilyenkor jelentkező 1 hőségnap azonban nem fordult elő.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

31,7 °C, Körösszakál (Hajdú-Bihar megye), május 23.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-2,1 °C, Nagy-Hideg-hegy (Pest megye), május 5.

Az ország nagy részén 80-90 mm közötti csapadék értékeket jegyeztünk. Az ország középső részén hullott kevesebb csapadék, északon és délen több. Itt mindössze 70 mm alatti havi csapadékösszegek voltak jellemzőek. Az országos területi átlag 97,6 mm, a legtöbb csapadék Bélapátfalván (220,7 mm), a legkevesebb Derecskén (29,1 mm) hullott. Májusban több helyen is volt jégeső. Május 3-án Tornyospálcán észlelünk borsó-, majd cseresznye nagyságú jégszemeket jelentett. Május 1-én Pécsen, 12-én Edelényben, május 16-án a Nyírségben észleltek

tubát. Május 17-én villámárvíz volt a Börzsönyben. Országos átlagban a sokévi átlaghoz képest jóval több csapadék hullott ebben a hónapban. A Tiszántúlon és a Dunántúl középső részén hullott kevesebb csapadék, de ez a mennyiség is az éghajlati átlagnak megfelelő volt. A Kisalföldön és az ország déli területein azonban a normál értékek 2-2,5-szerese is lehullott. Bélapátfalván az éghajlati átlag csapadékmennyiség 339,7%-a esett le a hónap folyamán. A csapadékos áprilist egy szintén csapadékos május követte. Országos átlagban 15 csapadékos nap jelentkezett, mely felülmúlta a 11 napos normált. Zivataros napból is átlag feletti értéket regisztráltunk a hónapban, 6 nap adódott a sokévi 3-mal szemben.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

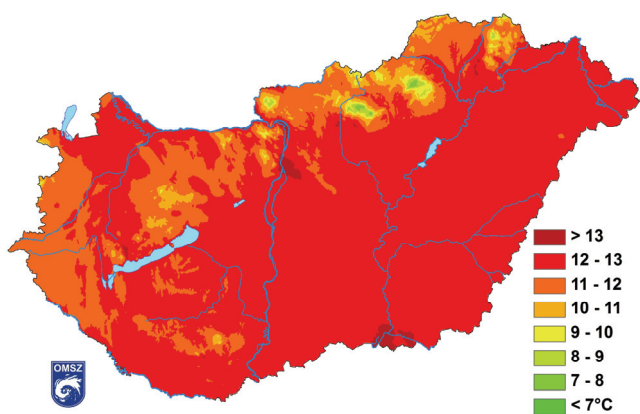
220,7 mm, Bélapátfalva (Heves megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

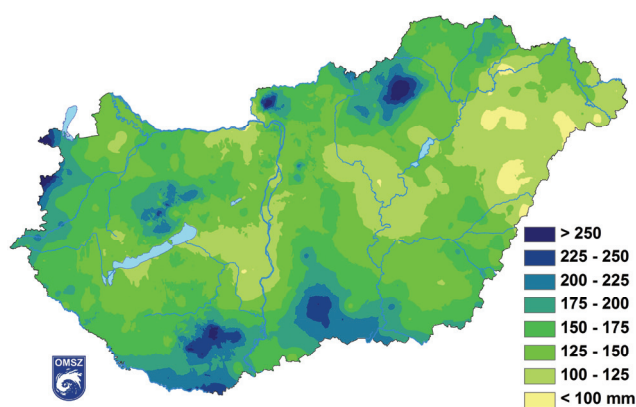
29,1 mm, Derecske (Hajdú-Bihar megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

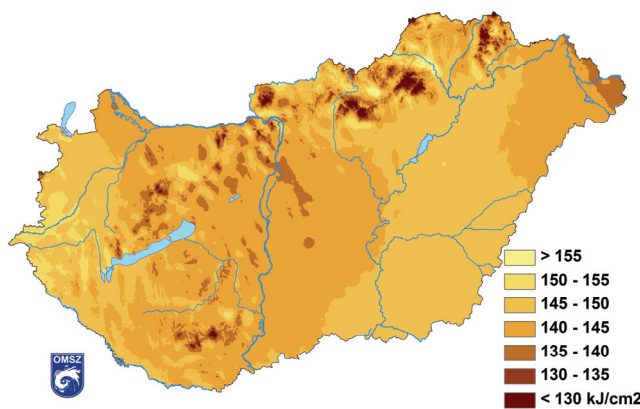
95,2 mm, Verpelét (Heves megye), május 3.

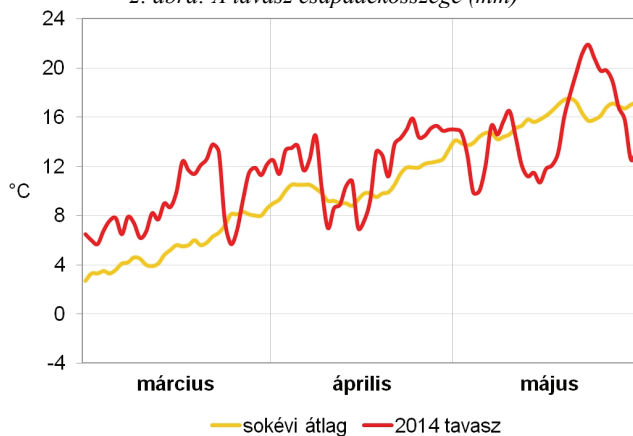
1. ábra: A tavasz középhőmérséklete (°C)

2. ábra: A tavasz csapadékösszege (mm)

3. ábra: A tavasz globálsugárzás összege (kJ/cm²)

4. ábra: A tavasz napi középhőmérsékletei és a sokévi átlag (°C)

2014. tavasz időjárási adatainak összesítője

Állomás	Napsütés (óra)		Sugárzás (kJ/cm²)	Hőmérséklet (°C)						Csapadék (mm)			Szél viharos napok
	évszak összes	eltérés		évszak összes	évszak közép	elté- rés	max napja	min napja	évszak összes	átlag %-ában	r ≥ 1 mm napok		
Szombathely	690,9	156,7	154	12,1	2,3	28,4	05.23	-1,3	03.01	166,6	121,4	25	14
Nagykanizsa	-	-	-	11,8	1,7	28,8	05.23	-2,4	03.11	132,8	80,6	23	12
Siófok	-	-	-	12,8	1,9	30,2	05.23	0,0	03.11	100,9	78,3	20	23
Pécs	639,1	58,4	145	12,6	1,8	27,9	05.23	0,2	03.01	224,3	154,9	26	15
Budapest	649,2	77,8	140	13,3	2,2	29,4	05.24	1,1	03.14	159,0	123,4	25	10
Miskolc	660,4	120,5	-	12,3	2,2	28,6	05.26	-1,4	03.11	172,1	130,9	26	7
Kékestető	377,9	-166,3	80	7,2	2,0	22,5	05.24	-1,8	03.09	220,6	105,0	27	26
Szolnok	586,4	5,8	-	12,7	1,8	28,8	05.23	-2,7	03.11	125,7	98,9	17	12
Szeged	695,8	145,8	-	12,7	1,7	29,0	05.23	-3,2	03.11	205,4	176,3	17	12
Nyíregyháza	-	-	-	12,7	2,2	29,6	05.23	-0,6	03.11	108,5	89,3	18	19
Debrecen	717,3	141,4	145	12,8	2,1	29,4	05.23	-0,3	03.14	96,2	67,4	19	13
Békéscsaba	-	-	-	12,7	1,9	29,6	05.23	-4,3	03.11	145,4	103,4	23	8